

Ons kenmerk 1777299
Onderwerp Zienswijze ontwerpjaarrekening 2025 en ontwerpbegroting 2027
Reinigingsdienst Waardlanden
Datum 3 juli 2026

Geachte leden van het bestuur,

Op 15 april 2026 en 30 april 2026 ontvingen wij uw brieven waarin u de voorlopig vastgestelde jaarrekening 2025 respectievelijk de ontwerpbegroting 2027 van Reinigingsdienst Waardlanden voor zienswijze aanbiedt. We hebben kennisgenomen van de stukken en maken gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze te delen.

Voorlopig vastgestelde jaarrekening 2025

De hoeveelheid restafval (inclusief het grof huisvuil dat huis-aan-huis opgehaald is of naar de milieustraten gebracht is) is in 2025 gedaald naar een gemiddeld restafvalgewicht van 129,5 kg per inwoner in de vier Waardlanden gemeenten (ten opzichte van 133 kg per inwoner in 2024). Dit is een goede stap in de richting van het behalen van de afvaldoelstelling van 100 kg per inwoner. Dat betekent nog wel dat er een forse inspanning met gemeente, onze inwoners en onze uitvoeringsorganisatie geleverd moet worden om dit uiteindelijke doel te behalen.

In de jaarrekening is aan het begin een aantal infographics opgenomen met informatie over o.a. het aantal voertuigen en huisaansluitingen, de dienstverlening en de financiën van Waardlanden. Wij willen graag onze complimenten hierover uitspreken, omdat in één oogopslag en op een aantrekkelijke manier veel informatie verschaft wordt.

De jaarrekening meldt verder een positief resultaat van € 342.000 en u stelt voor om dit bedrag in zijn geheel toe te voegen aan de algemene reserve. Omdat deze toevoeging de ratio van het weerstandsvermogen naar het gewenste niveau van 1,01 ('voldoende') brengt, zijn we van mening dat het verstandig is om het positieve resultaat aan de algemene reserve toe te voegen. Voor de langere termijn hebben we baat bij een robuuste financiële uitgangssituatie bij Waardlanden. Wij stemmen daarom hierbij in met de resultaatbestemming.

In onze zienswijze op de jaarrekening 2024 en de begroting 2026 van 3 juli 2025 hebben we aangegeven dat we de beschikbaarheid van sturingsinformatie (o.a. resultaten per gemeente waarbij het verschil tussen diftar en niet-diftar-gemeenten duidelijk werd) beperkt vonden en adviseerden om die informatie door te ontwikkelen. We hebben geconstateerd dat er alleen gegevens beschikbaar zijn over het verschil in fijn restafval tussen diftar en niet-diftar-gemeenten. Waardlanden geeft aan dat voor grofvuil dit onderscheid niet gemaakt kan worden. Inwoners hebben namelijk toegang tot alle milieustraten in de regio, waardoor de herkomst van de hoeveelheid grofvuil niet te herleiden is. Wij begrijpen dit maar verzoeken u om in de toekomst de administratie van Waardlanden aan te passen, zodat detailinformatie die nodig is voor de Benchmark Huishoudelijk afval van de NVRD (Nederlandse vereniging voor gemeentelijke afval- en reinigingsdiensten) waaraan Waardlanden altijd deelneemt, aangeleverd kan worden. Daarbij valt te denken aan bijv. de inzamelkosten per inzamelmiddel, per deelstroom.

Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenbegroting 2028 – 2030

Er is in de begroting van 2027 sprake van een forse stijging van het tarief per aansluiting in 2027. Dit betekent een stijging ten opzichte van 2026 van het gemiddelde tarief voor afvalinzameling en -verwerking van 10,7% voor diftar-gemeenten en van 12,2% voor Vijfheerenlanden waarbij het gemiddelde tarief voor Vijfheerenlanden oploopt van € 357,18 naar € 400,76. Wij zien in dat deze voorgestelde verhoging van de begroting noodzakelijk is, maar deze tariefstijging ligt boven het algemene inflatieniveau en zorgt voor verdere lastenverzwaring van onze inwoners.

Zoals in de aanbestedingsbrief en de begroting beschreven, leiden stijgende personeelslasten, noodzakelijke ICT-investeringen, systeemvervanging en externe prijsontwikkelingen tot een stijging van de kosten.

Uitbreiding van de formatie leidt ook tot die stijging. Om de basis binnen de bedrijfsvoering van Waardlanden structureel op orde te brengen is een uitbreiding van de formatie met 6,56 fte nodig en daarmee is een bedrag van ruim € 700.000 gemoeid. Het gaat dan om het aantrekken van extra capaciteit op het gebied van met name ICT, KAM (Kwaliteit, Arbo en Milieu/veiligheid), HR, inkoop en een directiesecretaris. Daarnaast stijgt de inhuurcapaciteit die nodig is om de dienstverlening op peil te houden en voor

ondersteuning van verdere professionalisering, met ruim € 700.000 door meer inzet tegen de daarbij gemoeide hogere tarieven.

Wij begrijpen dat daarnaast er sprake is van een aantal ontwikkelingen waarop Waardlanden niet of nauwelijks invloed heeft, zoals stijgende salariskosten met een gemiddelde stijging van 5,7%, in lijn met de actuele CAO-ontwikkelingen en de aanhoudende druk op de arbeidsmarkt. Ook nemen de kosten voor de verwerking van afval toe. Deze toename wordt veroorzaakt door meerdere structurele ontwikkelingen in de markt voor grondstoffen en afvalverwerking, zoals hogere verwerkingstarieven voor recyclebare materialen, de CO₂-heffing voor verbrandingsinstallaties en de verdere verhoging van de afvalstoffenbelasting.

We hebben begrip voor het structureel op orde brengen van de basis. We hebben in onze zienswijzebrief op de begroting 2026 ook aangegeven dat de basis op orde wat ons betreft de prioriteit in 2026 voor Waardlanden was.

Echter, we gaan ervan uit dat die formatie-uitbreiding een investering voor de langere termijn is en dat er dus op termijn sprake is van kostenbeheersing. Zo levert een uitbreiding van de HR-formatie een bijdrage aan het verminderen van het ziekteverzuim waardoor de kosten van externe inhuur (sterk) kunnen dalen. Datzelfde geldt ook voor de uitbreiding van de KAM-formatie. Ook het professionaliseren van de inkoopfunctie en daarmee de aanbestedingen kan leiden tot een kostenbesparing. Daarnaast kan bijv. de inzet van een ICT-manager minder externe inhuur en daarmee kostenbesparing op termijn tot gevolg hebben. Een ICT-manager kan ook tot een betere inschatting van de ICT-architectuur komen waardoor applicaties uiteindelijk efficiënter gebruikt kunnen worden en de kosten daarvan kunnen dalen.

Met andere woorden, al deze voorbeelden leveren op termijn een kostenbesparing op. Graag zien we dat het effect van die kostenbesparingen in de meerjarenbegroting inzichtelijk gemaakt wordt, zodat de verdere stijging van de afvalstoffenheffing gedempt kan worden.

Daarnaast verzoeken wij Waardlanden niet alleen de verwachte, maar ook de gerealiseerde resultaten van investeringen inzichtelijk te maken. Daarbij verzoeken wij tevens scenario's uit te werken voor een meerjarige beheersing van kosten en tarieven, zodat investeringen aantoonbaar bijdragen aan een beheersbare afvalstoffenheffing.

Wij constateren dat het op orde brengen van de basis ook in onze zienswijze op de begroting 2026 als prioriteit is benoemd. Wij verzoeken Waardlanden daarom de raden periodiek te informeren over de voortgang van de organisatieontwikkeling, de borging van de dienstverlening en het moment waarop de basis structureel op orde is.

De organisatie van Waardlanden moet in verhouding blijven staan tot de (kern)taken die een relatief kleine Gemeenschappelijke regeling als Waardlanden voor de deelnemende

gemeenten uitvoert. Via deze zienswijze verzoeken wij Waardlanden om de samenwerking met overheden/gemeenten en andere organisaties uit de afval- en grondstoffenbranche op bijvoorbeeld het gebied van ICT, inkoop en juridische zaken te zoeken en via samenwerking schaalvoordeel en efficiëntie te bereiken.

Daarnaast verzoeken wij Waardlanden de ontwikkeling van Vijfheerenlanden periodiek inzichtelijk te maken ten opzichte van de andere deelnemende gemeenten. Tevens verzoeken wij de planning- en controlcyclus verder te versterken door de programmabegroting uit te werken met concrete en meetbare doelen en hierover tussentijds aan de raden te rapporteren.

Toekomstige beleid

Wij zijn ervan op de hoogte dat er op dit moment gewerkt wordt aan een nieuwe regionale visie op het gebied van afval- en grondstoffenbeleid voor de periode van 2027 tot 2034 om verdere stappen te zetten in de daling van de kilo's restafval. Deze visie zal uiteindelijk leiden tot een uitvoeringsplan met maatregelen die getroffen moeten worden om de in die visie genoemde doelen te realiseren. Zoals u in uw aanbiedingsbrief van 30 april 2026 hebt aangegeven, zijn in de voorliggende begroting 2027 nog geen middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van dit uitvoeringsplan. Wanneer uiteindelijk blijkt dat voor de maatregelen die getroffen worden, extra middelen nodig zijn, dan willen wij graag hierop vooraf onze invloed uitoefenen middels een zienswijzeprocedure. Immers, dit betekent dan weer een verhoging van de afvalstoffenheffing.

Tot slot

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Graag ontvangen wij uw reactie op onze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

de raad van de gemeente Vijfheerenlanden,

de griffier,

ValidSigned door Krista Goossens
op 06-07-2026

K.I. (Krista) Goossens

de voorzitter,

ValidSigned door Sjors Fröhlich
op 09-07-2026

S. (Sjors) Fröhlich